

ДО ПИТАННЯ ПРО УЧАСТЬ ХАРКІВСЬКОГО СТУДЕНСТВА В ТЕАТРАЛЬНОМУ ЖИТТІ МІСТА (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.).

Єремєєва І.В.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»,*

м. Харків

Починаючи з другої половини ХІХ ст. театр поступово перестав бути фешенебельним місцем розваг для заможних міщан і, виконуючи роль «просвітницького» і «виховального» закладу для широких верств населення, зажив слави «кафедри і другого університету». Особливою популярністю і любов'ю користувався цей «навчальний заклад» в учнівській молоді, зокрема, у студентів Харківського технологічного інституту імператора Олександра ІІІ (нині – НТУ «ХПІ»). Будучи найвибагливішою частиною публіки, вони напряму впливали на імідж актора, і, відповідно, на розмір його гонорарів.

Улюбленим місцем розташування студентського глядача в театрі стала гальорка, або, як її тоді називали, райок. Вислів «публіка райка» буквально став синонімом студентства. Прихильність молоді до цієї частини театру обумовлювалася матеріально: квитки тут були найдешевші. На цьому переваги «райських» місць у театрі закінчувались. Український лікар Л.Бубличенко, згадуючи студентські роки, писав, що у літньому театрі Харкова «...гальорка являла собою широкий балкон без лавок для сидіння, з бар'єром попереду, біля якого... можна було бачити гру акторів, а далі, позаду, тільки чути...». Не зважаючи на це, задля придбання квитка на виставу з улюбленим артистом вони «спродували останні подушки» і проводили довгі години біля театральних кас.

«Чутливі до всякого прояву таланту», харківські студенти курували своїх улюбленців. Наприклад, вони так опікувались кар'єрою актриси «Протасової 2-ї», що за нею на довгі роки закріпилося звання «дочка університету». Щедрість душі учнівської молоді яскраво проявлялась і в подарунках своїм кумирам. Наприклад, українському актору та драматургу М. Кропивницькому під час гастролей студенти подарували оправлений атласом тритомник У. Шекспіра із написом, вибитим золотими буквами: «Українському артистові і складачеві, почесному Марку Кропивницькому від харківців, поважаючи вашу кебету, хист і щирість. Року 1882, місяця квітня. Харків». Визнання актора публікою райка гарантувало йому успіх навіть у столичному театрі.

Деякі студенти не обмежувались роллю глядача і самі вступали на сцену, поєднуючи навчання і акторство. Яскравим прикладом реалізації захоплення театром із студентської лави став український громадський діяч, студент Харківського технологічного інституту Г. Хоткевич, який навіть організував власну аматорську трупу у с. Деркачах Харківської губернії.

Відтак, харківська студентська молодь брала активну участь в театральному житті міста. Не зважаючи на те, що вона займала найдешевші місця в театрі, її голос для актора був найдорожчим.